

Vårt datum: 2022-05-03

Ert datum: 2022-04-13

Vårt diarienummer: 33-868-2022

Er beteckning: 551-7472-2020

Handläggare

Björn Holgersson

Lars Andersson

upsala@lansstyrelsen.se

Ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till miljöfarlig verksamhet på fastigheten Åsbymon 2:39 och Åsbymon 2:40 i Eskilstuna kommun

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 13 april 2022 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

SGU har tidigare uttalat sig i ärendet, senast den 23 september 2021 som en förtydligande komplettering av våra tidigare yttranden i ärendet (vårt diarienummer: 33-1875/2021). I våra tidigare yttranden har SGU varit tveksamma till deponering av massor på platsen, och SGU vidhåller att det är olämpligt att externa massor deponeras i täktområdet.

Nu inkommen komplettering av ansökan redovisar svar på Länsstyrelsens föreläggande. SGU noterar att kompletteringarna inte på något väsentligt sätt förändrar förutsättningarna för att deponin ska kunna tillåtas.

SGU vill härmed lyfta fram de fortfarande gällande motiveringarna till att området är olämplig för masshantering,

- Allt lakvatten från deponerade massor ska enligt ansökan infiltrera till grundvattnet. Ingen uppsamling, behandling eller bortledning kommer att ske. Det innebär att föroreningar i lakvatten från massorna kommer att ha direktpåverkan på underliggande grundvattenkvalitet.
- Grundvattenmagasinet under planerad deponi utgör en del av grundvattenförekomsten Strömsholmsåsen Eskilstunaområdet, en grundvattenförekomst avgränsad inom vattenförvaltningen (WA41474924) med nuvarande god kemisk status och beslutad miljö kvalitetsnorm god kemisk status. SGU har tidigare framfört att lakning från planerad deponering riskerar att försämra förekomstens status. SGU har också framfört att det enligt miljöbalken inte är tillåtligt för en verksamhet att äventyra en grundvattenförekomst status.
- Den geologiska barriären som planeras, ska utgöras av samma massor som ska deponeras. SGU menar att en geologisk barriär visserligen kan fördröja och möjligen fastlägga föroreningar, men resonemanget försvåras av att barriären inte är annat än deponering och att ingen dränering och bortledning av lakvatten kommer att ske. Alla föroreningar som inte fastläggs kommer att hamna i grundvattenförekomsten och riskerar att påverka den kemiska statusen.
- Avståndet från grustäktens botten (där deponering ska ske) och till grundvattenytan är endast ca en meter, dvs. betydligt mindre än det avstånd på 3 meter som SGU brukar kräva för att kunna

ge tillstånd till brytning av sand och grus. SGU menar i detta sammanhang att risken som deponering utgör för grundvattnets kemiska status är betydligt större än risker förknippade med sand- och grusbrytning. Avståndet till grundvattenytan borde alltså vara större än tre meter, inte mindre.

- SGU har tidigare kommenterat att lakningen av inerta massor i enlighet med NFS2004:10 kan komma att tillföra underliggande grundvattenförekomster otillåtet höga halter föroreningar, på ett sådant sätt att statusen i grundvattenförekomsten riskerar att försämrans. Denna slutsats gäller oavsett om s.k. MRR-massor eller från s.k. KM-massor används. De massor som är tänkta att deponeras kommer att fortsätta laka på samma sätt som ansökan tidigare har beskrivet. SGU menar därmed att de halter som föreslås laka från både deponeringen och det skyddande materialet i den geologiska barriären är högre än vad miljö kvalitetsnormen tål.
- I den komplettering som sökanden nu inlämnat framgår att verksamheten tänker förhålla sig till lakningen, under en provotid, på ett sådant sätt att riktvärden ska beräknas och kunna accepteras utifrån 10 gånger de halter som anges som utgångspunkt för att vända trend i grundvattenförekomsten. SGU vill framföra att samtliga halter för vända trend är över 20 % av riktvärdet för grundvatten för respektive parameter. SGU menar därmed att sökanden vill kunna tillgodoräkna sig lakade halter som är minst dubbelt så hög som riktvärdet (10x20%), och för många ämnen med högre riktvärde blir det ännu högre. Både de halter som kan förväntas laka enligt NFS2004:10 och de halter som sökanden tänker förhålla sig till är alltså högre eller mycket högre än grundvattenförekomstens riktvärden för att statusen ska anses vara god kemisk status.

För att sätta påverkan på grundvattenförekomsten i ett rättsligt sammanhang vill SGU peka på en ny dom i MMD i Växjö tingsrätt (Mål nr M 3496-20) där Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om tillstånd till införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av avfallsmassor m.m, med hänvisning till att platsen är olämplig för avfallshantering med tanke på det korta avståndet till grundvattenytan och markens genomsläpplighet.

SGU vill även peka på en EU-dom som kom den 28 maj 2020, Bielefelddomen (C-535/18). I domen anges att den kemiska statusen försämrans till följd av ett projekt dels om minst ett riktvärde överskrids, dels vid en förutsägbar höjning av koncentrationen av ett ämne när riktvärdet redan överskridits för det ämnet. Bielefelddomen tydliggör vidare att det för grundvatten inte krävs att förekomsten i sin helhet ska vara påverkad för att en försämring av statusen ska kunna konstateras, utan det räcker att riktvärdet överskrids i en del av förekomsten.

SGU finner att underlaget till ansökan visar att verksamheten riskerar att försämra den kemiska statusen och äventyra möjligheten att nå miljö kvalitetsnormen god kemisk grundvattenstatus för grundvattenförekomsten Strömsholmsåsen Eskilstunaområdet (WA41474924). Tillstånd till verksamheten kan därmed inte lämnas med hänvisning till 5 kap 4 § miljöbalken.

Beslut i detta ärende har fattats av Enhetschefen Jakob Levén

I den slutliga handläggningen av ärendet har även Statsgeologen Carola Lindeberg deltagit. Statsgeologen Björn Holgersson har varit föredragande.

Jakob Levén

Björn Holgersson